אף אני לא אמרתי. שיאסף אלא בנתקבל בכלי: **והוא גופיה.** רבי יהודה מנא ידע שנתקבל בכלי: **וריזין הן.** ומקבלי לכולהו: **הייא.** מהרה: **באזהרה.** ה' לאוין כתיבי בדם חד לדם התמצית כדאמרינן בכריתות בפ"ק (דף ד':): **ר' יהודה אומר בכרת.** התם יליף טעמא: **אין דם מבטל דם.** דמין במינו לרבי יהודה לא בטיל ולקמן תנן לה בפ' כל הזבחים שנתערבו (דף עח.): **למה פוקקין את העזרה.** ערבי פסחים שלא יצאו הדמים דרך אמה [1] לנחל קדרון: **והא קא הויא תחילה.** בין רגליהם לרלפה ותנן עומד על גבי כלים כו' **פסול** (לעיל דף טו:): **היו בגדיו מטושטשין** [א]. לעיל בפ"ב [יח.] תניא לה: **בהולכת אבריס לבגס.** הא דקתני שבח הוא לבני אהרן כו' בהולכת אבריס קאמר ולקמן פריך ובהולכת דם היכי אזלי: **אאילעזר.** אילעזאות גבוהין היו שם בנין אבנים ואינן חוצלין דמן הרלפה הן: **מתני' נאכול דבר שאין דרכו לאכול.** חוץ למקומו או חוץ לזמנו: **קיפה.** מפרש בהעור והרוטב (חולין דף קכ.) תבלין ודקדקת הבשר השוכנת בשולי קדרה: **אגוז.** [ב] הלומר שהוא קשה ואין ראוי לאכילה: **ואין חייבין עליהן משום פיגול.** אם היה הזבח פגול שחשב על בשרו או על אימוריו חוץ לזמנו ונתפגל האוכל מאלו פטור: **וטמא.** אם אכל בטומאת הגוף מאחת מאלה הזבח [ג] כשר: **את המוקדשין.** כל היכא דנקיט הא לישנא מיירי בנקבות [ד]: **נאכול שליו.** שבמעיה: **לא פיגל.** את הזבח דלאו גופיה דזיבחא הוא: **חלב המוקדשין.** חלב שבדליה: **אין חייבין עליהן משום פיגול.** אם פיגל בזבח ואכל מחלבה לא מחייב כרת דלאו זיבחא הוא: **גמ' פיגל בזבח.** שחטו ע"מ לאכול או להקטיר חוץ לזמנו: **נתפגל השליו.** האוכל מהשליל חייב: **בשליו.** ששחט את הזבח ע"מ לאכול מן השליל חוץ לזמנו: **לא נתפגל הזבח.** קסבר רבי אלעזר שליל גופיה דזיבחא הוא דעובר ירך אמו הוא ומיהו אין מחשבתו מפגלת הזבח דדבר שאין דרכו לאכול הוא דרובא דאינשי לא אכלי ליה ושליל עצמו [ה] לא נתפגל מדקתני מתני' לאכול שליו או שליא בחוץ לא פיגל: **אלו.** של עוף ראוי לאכילה הוא דרכיך: **מוראה.** לא חזי לאכילה דפירשא בעלמא הוא הלכך מחשבה דידה לא מפגלא ומיהו היכא דנתפגל הטוף ע"י דבר אחר כיון דאיכא אינשי דאכלי חייב כרת: **פיגל באימורין.** שחט פרים הנשרפים ע"מ להקטיר אימוריהן חוץ לזמנן: **נתפגלו פרים** [ו]. והאוכל מבשרן חייב: **חישב בפרים.** ששחט ע"מ לאכול מבשרן חוץ לזמנו: **לא נתפגלו אימורי.** להתחייב כרת האוכל מכליות או מיותרת הכבד שלהם וכל שכן דלא נתפגלו פרים עצמן שהרי חישב לאכול דבר שאין דרכו לאכול. ואיידי דנקט פיגל באימורין נקט נמי לא נתפגלו אימורין: **נימא מסייע ליה.** לר' אלעזר דאמר [ז] מתפגל ואע"פ שאין מפגל כגון שליו ומורואה ובשר הפרים: **ושוין.** ר"ש וחכמים שנחלקו בפ' ב"ש (לקמן מג.) דרבנן אמרי פיגול נוהג בפרים הנשרפים וכ"ש אמר כל שאינו על מזבח החיצון אין חייבין עליו משום פיגול ושוין שאם חישב בחתח מעבודות הדם לאכול מן הפרים למחר או לשורפן בבית הדשן כהילכתו [ח] למחר לא עשה כלום דמחשבת אכילה לא מהניא בהו דדבר שאין דרכו לאכול הוא ומחשבת שריפה נמי לא [ט] דאמתחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אבל שריפה לאו לזון אכילה הוא ואע"ג דאמרן בפיקרין דלעיל [לא.] חישב שתאכלהו אש למחר פיגול ה"מ דחשיב בלזון אכילה כדאוקימנא התם כך פירש בקונטרס ובחנם דחק דלעיל מייירי במידי דראוי לאכילת אדם ומחשב שתאכלהו האש דהוי פיגול אבל האי לא שייך ביה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח:

אין דם מבטל דם. ודם התמצית זרק ליה לאש מיס כרבי אליעזר דפ' התערובות (לקמן דף עז.) דאית ליה רואין אי נמי סבר לה כרבי אליעזר דאמר [י] נתערב בדם התמצית כשר: **והתניא** מדו במדתו [כ]. הך פירכא אליבא דמ"ד אבנט מיקן גייז לעיל בפרק שני [דף יח:]: **פיגל בזבח נתפגל שליו.** כיון דאיכא אינשי דאכלי ליה חייב כרת דיכך אמו הוא [כא] כו' שאין דרכו לאכול כו' כך פי' בקונטרס וכעניין זה [כב] גבי מורואה דלא חזיא לאכילה דפירשא בעלמא היא הלכך מחשבה דידה לא מיפגלא ומיהו היכא דנתפגל הטוף ע"י דבר אחר כיון דאיכא אינשי דאכלי חייב עליו כרת ושם דחק בחנם דאפילו חזיא כשאר בשר אינה מפגלת את הטוף דמורואה אבית [כג] הדשן ואין בה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח והיינו טעמא דחישב בפרים לא נתפגלו אימורים אבל בשליו לא אפשר לומר כך דאע"ג דבפ' כילד מעריסין (תמורה דף כה.): גבי שוחט את החטאת ונמצא בה בן ארבעה חי תני חדא נאכל לכל אדם ובכל מקום ולעולם וא"כ הייתי יכול לומר דהיינו טעמא דלא פסלא ביה מחשבה משום דלאו גופיה דזיבחא הוא אבל ע"כ ר"א סבירא ליה דגופה דזיבחא הוא דהא אמר פיגל בזבח נתפגל שליו וסבר לה כאידך ברייתא דתניא התם דאין נאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה לפנים מן הקלעים והתם נמי משני להו הלכך צריך לפרש הטעם כמו שפי' בקונטר' ויש דוחקים כאן לפרש [כד] משום דדרשינן בתורת כהנים בפרשת צו [כה] גבי נותר הזבח פרט לשליו ולשליה [כו] ועל כרחין שייך נותר בשליו כדאיתא בתמורה בפרק כילד מעריסין (גס זה שם) גבי שליו שבחטאת דאין נאכל אלא ליום ולילה הילכך אם אינו ענין לנותר תנהו ענין למחשבת נותר ואין נראה פירוש זה דמנא ליה לתנא הא דלמא אינטריך לגופיה למעוטי שליא [כז] מנותר ונראה דמדין שריפה קממעט שליו ושליא דשריפה כתיבא בקרא: **פיגל באלל נתפגלה מוראה.** נפ' העור והרוטב [כח] (חולין דף קכא.) מודו כו"ע דפלגוטא סכין היינו אלל בהמה [כט] מייירי הכא ודעולה [כח] מייירי שקודר להסיר המורואה בנעלתה דאי אפשר שלא יקח מן הושט עם המורואה:

באכילת פרים ובשריפתן לא עשה ולא כלום. דמחשבת אכילה לא מהניא בהו דדבר שאין דרכו לאכול הוא ומחשבת שריפה נמי לא דאמתחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אבל שריפה לאו לזון אכילה הוא ואע"ג דאמרינן בפיקרין העזרה: אין נקב מומת העזרה שהדמים המתערבין באמה יוצאים בו לחוץ והיו פוקקין אותו בכל ערבי פסחים, בשלמא לדידי כדי שלא יצא כל דם הנשפך וכשמילא כוס התערובות נמלא מכולם בתוכו ואם נשפך אחד מהן נלא זריקה נמצא זורק ממנו: **והא אין דם מבטל דם.** ודם התמצית זרק ליה לאש מיס כרבי אליעזר דפ' התערובות (לקמן דף עז.) דאית ליה רואין אי נמי סבר לה כרבי אליעזר דאמר [ט] נתערב בדם התמצית כשר: **והתניא** מדו במדתו [כ]. הך פירכא אליבא דמ"ד אבנט מיקן גייז לעיל בפרק שני [דף יח:]: **פיגל בזבח נתפגל שליו.** כיון דאיכא אינשי דאכלי ליה חייב כרת דיכך אמו הוא [כא] כו' שאין דרכו לאכול כו' כך פי' בקונטרס וכעניין זה [כב] גבי מורואה דלא חזיא לאכילה דפירשא בעלמא היא הלכך מחשבה דידה לא מיפגלא ומיהו היכא דנתפגל הטוף ע"י דבר אחר כיון דאיכא אינשי דאכלי חייב עליו כרת ושם דחק בחנם דאפילו חזיא כשאר בשר אינה מפגלת את הטוף דמורואה אבית [כג] הדשן ואין בה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח והיינו טעמא דחישב בפרים לא נתפגלו אימורים לימא כך דאע"ג דבפ' כילד מעריסין (תמורה דף כה.): גבי שוחט את החטאת ונמצא בה בן ארבעה חי תני חדא נאכל לכל אדם ובכל מקום ולעולם וא"כ הייתי יכול לומר דהיינו טעמא דלא פסלא ביה מחשבה משום דלאו גופיה דזיבחא הוא אבל ע"כ ר"א סבירא ליה דגופה דזיבחא הוא דהא אמר פיגל בזבח נתפגל שליו וסבר לה כאידך ברייתא דתניא התם דאין נאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה לפנים מן הקלעים והתם נמי משני להו הלכך צריך לפרש הטעם כמו שפי' בקונטר' ויש דוחקים כאן לפרש [כד] משום דדרשינן בתורת כהנים בפרשת צו [כה] גבי נותר הזבח פרט לשליו ולשליה [כו] ועל כרחין שייך נותר בשליו כדאיתא בתמורה בפרק כילד מעריסין (גס זה שם) גבי שליו שבחטאת דאין נאכל אלא ליום ולילה הילכך אם אינו ענין לנותר תנהו ענין למחשבת נותר ואין נראה פירוש זה דמנא ליה לתנא הא דלמא אינטריך לגופיה למעוטי שליא [כז] מנותר ונראה דמדין שריפה קממעט שליו ושליא דשריפה כתיבא בקרא: **פיגל באלל נתפגלה מוראה.** נפ' העור והרוטב [כח] (חולין דף קכא.) מודו כו"ע דפלגוטא סכין היינו אלל בהמה [כט] מייירי הכא ודעולה [כח] מייירי שקודר להסיר המורואה בנעלתה דאי אפשר שלא יקח מן הושט עם המורואה:

באכילת פרים ובשריפתן לא עשה ולא כלום. דמחשבת אכילה לא מהניא בהו דדבר שאין דרכו לאכול הוא ומחשבת שריפה נמי לא דאמתחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אבל שריפה לאו לזון אכילה הוא ואע"ג דאמרינן בפיקרין העזרה: אין נקב מומת העזרה שהדמים המתערבין באמה יוצאים בו לחוץ והיו פוקקין אותו בכל ערבי פסחים, בשלמא לדידי כדי שלא יצא כל דם הנשפך וכשמילא כוס התערובות נמלא מכולם בתוכו ואם נשפך אחד מהן נלא זריקה נמצא זורק ממנו: **והא** אין דם מבטל דם. ודם התמצית זרק ליה לאש מיס כרבי אליעזר דפ' התערובות (לקמן דף עז.) דאית ליה רואין אי נמי סבר לה כרבי אליעזר דאמר [ט] נתערב בדם התמצית כשר: **והתניא** מדו במדתו [כ]. הך פירכא אליבא דמ"ד אבנט מיקן גייז לעיל בפרק שני [דף יח:]: **פיגל בזבח נתפגל שליו.** כיון דאיכא אינשי דאכלי ליה חייב כרת דיכך אמו הוא [כא] כו' שאין דרכו לאכול כו' כך פי' בקונטרס וכעניין זה [כב] גבי מורואה דלא חזיא לאכילה דפירשא בעלמא היא הלכך מחשבה דידה לא מיפגלא ומיהו היכא דנתפגל הטוף ע"י דבר אחר כיון דאיכא אינשי דאכלי חייב עליו כרת: **פיגל באימורין.** שחט פרים הנשרפים ע"מ להקטיר אימוריהן חוץ לזמנן: **נתפגלו פרים** [ו]. והאוכל מבשרן חייב: **חישב בפרים.** ששחט ע"מ לאכול מבשרן חוץ לזמנו: **לא נתפגלו אימורי.** להתחייב כרת האוכל מכליות או מיותרת הכבד שלהם וכל שכן דלא נתפגלו פרים עצמן שהרי חישב לאכול דבר שאין דרכו לאכול. ואיידי דנקט פיגל באימורין נקט נמי לא נתפגלו אימורין: **נימא מסייע ליה.** לר' אלעזר דאמר [ז] מתפגל ואע"פ שאין מפגל כגון שליו ומורואה ובשר הפרים: **ושוין.** ר"ש וחכמים שנחלקו בפ' ב"ש (לקמן מג.) דרבנן אמרי פיגול נוהג בפרים הנשרפים וכ"ש אמר כל שאינו על מזבח החיצון אין חייבין עליו משום פיגול ושוין שאם חישב בחתח מעבודות הדם לאכול מן הפרים למחר או לשורפן בבית הדשן כהילכתו [ח] למחר לא עשה כלום דמחשבת אכילה לא מהניא בהו דדבר שאין דרכו לאכול הוא ומחשבת שריפה נמי לא [ט] דאמתחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אבל שריפה לאו לזון אכילה הוא ואע"ג דאמרן בפיקרין דלעיל [לא.] חישב שתאכלהו אש למחר פיגול ה"מ דחשיב בלזון אכילה כדאוקימנא התם כך פירש בקונטרס וחנם דחק דלעיל מייירי במידי דראוי לאכילת אדם ומחשב שתאכלהו האש דהוי פיגול אבל האי לא שייך ביה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח:

אף אני לא אמרתי אלא כשנתקבל בכלי והוא [א] **גופיה מנא ידע** [ב] **כהנים זריזין** [ב] **ועבדין הייא ומשתפכין והלא דם התמצית מעורב בו רבי יהודה לטעמיה דאמר דם התמצית קרי דם** [ג] **דתניא** [א] **דם התמצית באזהרה** [ד] **רבי יהודה אומר בכרת** [ד] **והאמר ר' אלעזר מודה רבי יהודה לענין כפרה שאינו מכפר שנאמר** [1] **כי הדם הוא הנפש** [ג] **דם שהנפש יוצאה בו קרוי** [ה] **דם שאין הנפש יוצאה בו אין קרוי דם אלא** [ה] **רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם** [ו] **אמר להם רבי יהודה לדבריכם למה פוקקין העזרה אמרו לו שבח הוא לבני אהרן שיהלכו עד ארכובותיהן בדם והא דם הוי חציצה לה הוא ולא הוי חציצה דתנן** [ה] [ב] **הדם והדיו והדבש והחלב יבישין חוצצין לחין אין חוצצין והא קא מיתווסי מאנייהו ותנן** [ו] [ד] **היו בגדיו מטושטשין ועבד עבודתו פסולה וכי תימא דמדלו להו** [ד] **והתניא** [2] **מדו** [ג] **כמדתו שלא יחסר ושלא יותיר בהולכת אברים לכבש דלאו עבודה היא ולא** [ו] **והתניא** [3] **והקריב הכהן את הכל** [ז] **זו** [ד] **הולכת אברים לכבש אלא** [ד] **בהולכת עצים למערכה דלאו עבודה היא ולעבודה היכי אזלי אזלי אאיצטבי: מתני'** [ז] [ה] **השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי אליעזר פוסל לאכול דבר שדרכו** [ו] **לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית כשר** [מ] [ז] **לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית ולהקטיר מצטרפין** [ה] **השוחט את הזבח לאכול כזית מן העור ומן הרוטב ומן הקיפה ומן האלל ומן העצמות ומן הגידין ומן הקרנים ומן הטלפים חוץ לזמנו וחוץ למקומו כשר** [מ] **ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא השוחט את המוקדשין לאכול שליו או שיליא בחוץ לא פיגל המולק את התורין** [כ] **לאכול ביציהן בחוץ לא פיגל חלב מוקדשין** [ל] **וביצי תורין אין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא: גמ'** [מ] **פיגל בזבח נתפגל השליל בשליל לא נתפגל הזבח פיגל באלל** [ח] **נתפגלה** [מא] **מוראה במוראה לא נתפגל אלל פיגל באימורין נתפגלו פרים בפרים לא נתפגלו אימורים לימא מסייע ליה** [מ] **ושוים** [נ] **שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן לא עשה ולא כלום מאי לאו הא חישב באימורים נתפגלו פרים לא**

אין דם מבטל דם. ודם התמצית זרק ליה לאש מיס כרבי אליעזר דפ' התערובות (לקמן דף עז.) דאית ליה רואין אי נמי סבר לה כרבי אליעזר דאמר [ט] נתערב בדם התמצית כשר: **והתניא** מדו במדתו [כ]. הך פירכא אליבא דמ"ד אבנט מיקן גייז לעיל בפרק שני [דף יח:]: **פיגל בזבח נתפגל שליו.** כיון דאיכא אינשי דאכלי ליה חייב כרת דיכך אמו הוא [כא] כו' שאין דרכו לאכול כו' כך פי' בקונטרס וכעניין זה [כב] גבי מורואה דלא חזיא לאכילה דפירשא בעלמא היא הלכך מחשבה דידה לא מיפגלא ומיהו היכא דנתפגל הטוף ע"י דבר אחר כיון דאיכא אינשי דאכלי חייב עליו כרת: **פיגל באימורין.** שחט פרים הנשרפים ע"מ להקטיר אימוריהן חוץ לזמנן: **נתפגלו פרים** [ו]. והאוכל מבשרן חייב: **חישב בפרים.** ששחט ע"מ לאכול מבשרן חוץ לזמנו: **לא נתפגלו אימורי.** להתחייב כרת האוכל מכליות או מיותרת הכבד שלהם וכל שכן דלא נתפגלו פרים עצמן שהרי חישב לאכול דבר שאין דרכו לאכול. ואיידי דנקט פיגל באימורין נקט נמי לא נתפגלו אימורין: **נימא מסייע ליה.** לר' אלעזר דאמר [ז] מתפגל ואע"פ שאין מפגל כגון שליו ומורואה ובשר הפרים: **ושוין.** ר"ש וחכמים שנחלקו בפ' ב"ש (לקמן מג.) דרבנן אמרי פיגול נוהג בפרים הנשרפים וכ"ש אמר כל שאינו על מזבח החיצון אין חייבין עליו משום פיגול ושוין שאם חישב בחתח מעבודות הדם לאכול מן הפרים למחר או לשורפן בבית הדשן כהילכתו [ח] למחר לא עשה כלום דמחשבת אכילה לא מהניא בהו דדבר שאין דרכו לאכול הוא ומחשבת שריפה נמי לא [ט] דאמתחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אבל שריפה לאו לזון אכילה הוא ואע"ג דאמרן בפיקרין דלעיל [לא.] חישב שתאכלהו אש למחר פיגול ה"מ דחשיב בלזון אכילה כדאוקימנא התם כך פירש בקונטרס וחנם דחק דלעיל מייירי במידי דראוי לאכילת אדם ומחשב שתאכלהו האש דהוי פיגול אבל האי לא שייך ביה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח:

דם הוי חציצה. בין רגליהן לרלפה תנן (לעיל טו:) עומד על הכלי או על גבי רגל חבירו פסול דבעינן לעמוד לשרת ואין זה עמידה: **יבשים חוצצין.** לענין טבילה תנן: **והא קא מיתווסי מאנייהו.** מתלכלכין בדם (פסחים טה:) **מטושטשין.** לעיל (לעיל יח:) **מדו.** ולבש הכהן מדו: **כמדתו.** שוה לארן (פסחים שם). כאן למדך שיהא כתונת כהנים למדת קומתו, לא גברות ולא מסולקות (יומא כג.): **בהולכת אברים לכבש.** הוו מלו מדלן לזה, ולקמיה פריך ושלא עבודות היכי עביד (פסחים שם) **והקריב הכהן את הכל.** גבי אכיים כתיב והקרב והכריעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה (חגיגה יא.). ריש"ל דקרא והקרב והכריעים ירחץ במים, אלמא בהכריס קממעטי כדי שלא יצא כל דם הנשפך וכשמילא כוס התערובות נמלא מכולם בתוכו ואם נשפך אחד מהן נלא זריקה נמצא זורק ממנו: **והא** אעפ"ש שאינו מפגל מתפגל ע"י מחשבת אימורים והיינו כר' אליעזר דאמר פיגל כו' (ש"מ) [כ] כמדתו. וא"ת ודילמא דעביד להו ע"י אבנט וי"ל הך כו' כל"ל (ש"מ) [כא] הוא ומיהו אין מחשבתו מפגלת הזבח דדבר שאין דרכו לאכול הוא כך פי' בקונטרס כל"ל (צ"ק) [כב] פירש גבי כל"ל (ש"מ) [כג] לבית הדשן אזלא ואין וכו' (שמכ"י) [כד] לפרש הטעם דפיגל בשליל לא נתפגל הזבח משום וכו' (שמכ"י) [כה] שליא ושליל מנותר. כן מיקן נס"מ. ועי' חק נתן: [כו] והרוטב אמרינן (ש"מ) [כז] ל"ל ובהוהא (הגרי"ב) [כח] ובעולה (ד"ה). נ"מ ובעולת העוף (צ"ק) [כט] למחר דהוי פיגול הני מילי וכו' (ש"מ):

לאכול כחצי זית. עיין רש"י רש פ' הקומץ רבה (ממחות ח. ד"ה נאסון): **פיגל** בזבח נתפגל השליל [בשליל לא נתפגל הזבח]. (ואע"ג) דרובא דאינשי לא קא אכלי ליה (מ"מ) [מש"ה] הוי ליה כמחשב בדבר שאין דרכו לאכול. כך פ"ה, והדין עמו שכן צריך לפרש גבי פיגל במורואה ולא כמו שפי' בקונטרס ממתני' דמש"ה אם פיגל בשליה לא נתפגל הזבח משום דלאו גופיה דזבח הוא: **פיגל באלל** נתפגלה מורואה. וא"ת הא אלל עצמו לא נתפגל והאוכלו אינו חייב כרת, וי"ל כדפי' הקונטרס דהכא אייירי באלל של שוף דרכיך טפי וכדנקיט מורואה אבל פיגל במורואה לא נתפגל האלל ולא שאר הטוף ואפילו בחטאת הטוף דאכלי כהני מורואה ואינה אינשי דאכלי ליה כדפי' גבי שליל, אבל בטולת הטוף אפי' תהיה המורואה ראויה לאכול לא פיגל דהא אין בה לא אכילת אדם ולא אכילת המזבח ובנים הדשן אזלי:

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פרק ו מהלכות מאכלות אסורות הלכה ד:
כז ב מיי' פרק ג מהלכות מקוואות הל' ג סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קנח סעיף טו:
כח ג מיי' פ"מ מהל' כלי המקדש הלכה ד:
ד מיי' פ"א מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
כט ה מיי' פי"ד שם הלכה מ:
ל ו ז מיי' שם הלכה י:
לא ח מיי' שם הלכה ז:
לב ט מיי' פי"מ שם הלכה כב:
לג י כ מיי' פי"ד שם הלכה ז:
לד ל מיי' פי"מ שם הלכה כב:
לה מ מיי' שם הלכה כג וע"ש בכ"מ:
לו נ מיי' פי"ד שם הלכה ח:

תורה אור השלם

1. רק חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר:

דברים יב, כג

ולמהסה"ש וש"מ צ"ל פסוק זה כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר:

ויקרא יז, יא

2. וְלֹבֵשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ:

ויקרא ו, ג

3. וְהִקְרַב וְהַכְּרִעִים יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

ויקרא א, יג

מוסף רש"י

והוא גופיה מנא ידע. רבי יהודה אם נתקבל בכלי, והא משמע בגמרא הוא דקאמר שאם יסתך דמו, וכיון דלמקוני ספיקי אמא הילכי מיתקני בהכי אמא לא נתקבל: **כהנים זריזין.** שמלא יצא כל דם הנשפך וכשמילא כוס התערובות נמלא מכולם בתוכו ואם נשפך אחד מהן נלא זריקה נמצא בכלי. ולשון עיקר (פסחים טה.): **כהנים זריזין.** שמלא יהו בני תורה וחכמים (שבת כ.). בקיאין הן בכל דכתיב בהן (דברים לג) יורו משפטיך ליעקב (שם קיד:). **אי:** לכיון שנכנס לעבודה בידוע שלמדוהו הלכות קודש (ערובין קג.) **עבדין הייא ומשתפכין.** שממהרין לרוץ ולקבל ולזרוק מתמיד מדליהו (פסחים שם): **והלא דם התמצית.** של פסחים הרבה מעורב בו. **אין נשפך הדם** של אחד טולו בטל במיעוטו ומה מועיל זריקה שהרי בטל: **דם התמצית.** של חולין ושל קדשים: **באזהרה.** אלאו ולא כרת דכתיב (ויקרא יז) כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא וגו' עד כל אוכליו יכרתו, יצא דם התמצית שאינו דם הנפש (פסחים שם): **ר' יהודה אומר בכרת.** דנפקא ליה מריבויא דכל דם (חולין עד:): **מודה ר' יהודה לענין כפרה.** שאינו ראוי לזריקה (פסחים שם): **דם שהנפש יוצאה בו.** דם קילות, שם דמיס הם בפרק דם שחיטה: **אין דם מבטל דם.** הלכך לא בטיל הדוא דאשתפיך וכל פורתא דמטי מיניה למזבח זריקה היא ומתכשר: **למה פוקקין העזרה.** אם נקב מומת העזרה שהדמים המתערבין באמה יוצאים בו לחוץ והיו פוקקין אותו בכל ערבי פסחים, בשלמא לדידי כדי שלא יצא כל דם הנשפך וכשמילא כוס התערובות נמלא מכולם בתוכו ואם נשפך אחד מהן נלא זריקה נמצא זורק ממנו: **והא** אעפ"ש שאינו מפגל מתפגל ע"י מחשבת אימורים והיינו כר' אליעזר דאמר פיגל כו' (ש"מ) [כ] כמדתו. וא"ת ודילמא דעביד להו ע"י אבנט וי"ל הך כו' כל"ל (ש"מ) [כא] הוא ומיהו אין מחשבתו מפגלת הזבח דדבר שאין דרכו לאכול הוא כך פי' בקונטרס כל"ל (צ"ק) [כב] פירש גבי כל"ל (ש"מ) [כג] לבית הדשן אזלא ואין וכו' (שמכ"י) [כד] לפרש הטעם דפיגל בשליל לא נתפגל הזבח משום וכו' (שמכ"י) [כה] שליא ושליל מנותר. כן מיקן נס"מ. ועי' חק נתן: [כו] והרוטב אמרינן (ש"מ) [כז] ל"ל ובהוהא (הגרי"ב) [כח] ובעולה (ד"ה). נ"מ ובעולת העוף (צ"ק) [כט] למחר דהוי פיגול הני מילי וכו' (ש"מ):

שינויי נוסחאות

א] והא גופיה (כי"צ), וכרש"י לגליעו: **ב]** זריזין הן, אי זריזין הן אמאי אשתפיך, אגב דזריזין עבדיון הייא ומשתפיך (כי"מ ור' ב' ועוד. וכעי"ז בפסחים): **ג]** בנפש יכפר (*ש"מ, גליון): **ד]** בכי"ל ל' במקום קרוי דם, אינם מכפר. וכ"כ בפסחים נה: ובכריתות (דק"ס): **ה]** ל"ל דתניא (הגרי"ב): **ו]** ל"ל ותניא (הגרי"ב): **ז]** הכל והקטיר המזבחה כל"ל (ש"מ): **ח]** גילסת רלב"ד בס"כ פ' לו ספי"כ פיגל בעוף נתפגל המוראה (מלקוטי הלכות): **ט]** נתפגלה מוראה במוראה לא נתפגל אלל, נמחק. ול"ל ומוראה לא נתפגל הזבח פיגל בזבח נתפגל אלל ומוראה (הגר"א). ועי' קרן אורה מע"כ כזה: **י]** האמה (*ש"מ): **יא]** מטושטשין כו' כל"ל (ש"מ, כתה"י): **יב]** ל"ל בזבח (גליון, וכ"ה בדפה"י ועי' דק"ס): **יג]** דאכלי ליה (כי"י): **יד]** בכי"פ נוסף אע"ג דלאו בני אכילה נינהו שהרי דינן לשרוף: **טו]** דאמר יש מתפגל כל"ל (כי"י): **טז]** כהילכתו (כתה"י): **יז]** ל"ל נמי לא מהניא בהו דאמתחשבת (צ"ק, ק"נ): **יח]** עצמן קאמרי כל"ל (ב"ש, כי"י). וככי"פ מאי לאו הא דפליגי רבנן ואמרי פיגול נוהג בפרים עצמן קאמרי וכו': **יט]** אכילתו אלמא בבשר פרים: **כ]** בכי"ל ל' מחשבת אכילה דאליעזר דאמר פיגל כו' (ש"מ) [כא] הוא ומיהו אין מחשבתו מפגלת הזבח דדבר שאין דרכו לאכול הוא כך פי' בקונטרס כל"ל (ש"מ) [כב] פירש גבי כל"ל (ש"מ) [כג] לבית הדשן אזלא ואין וכו' (שמכ"י) [כד] לפרש הטעם דפיגל בשליל לא נתפגל הזבח משום וכו' (שמכ"י) [כה] שליא ושליל מנותר. כן מיקן נס"מ. ועי' חק נתן: [כו] והרוטב אמרינן (ש"מ) [כז] ל"ל ובהוהא (הגרי"ב) [כח] ובעולה (ד"ה). נ"מ ובעולת העוף (צ"ק) [כט] למחר דהוי פיגול הני מילי וכו' (ש"מ):

(**ה**) [שבת כ. וש"נ] ירושל' שקלים פ"ב ה"ב וספ"ד, ועי' מע"ש פ"ג ה"ב, פסחים פ"ב ה"ז ע"ש ה"ח, חגיגה פ"ג ה"א וה"ג, ועי"ע שבת פ"א ה"א, **ו)** [תוספ' פ"ב דכריתות הי"ב פסחים סה. חולין עד: כריתות ד: ע"ש], **ז)** ירושל' פסחים פ"ח ה"ח, **ד)** [פסחים סה. כריתות כב.], **ח)** [לקמן לו. עח. עט. פסחים סה: מנחות כב. חולין פז: נדה עח:], **ו)** [פסחים סה:] מו' פסחים פ"ד ה"י, **ז)** שבת קכ: פסחים סה: מנחות כח. [מו' מקוואות פ"ו ה"ה], **ח)** לעיל יח. פסחים סה:, **ט)** יומא כג:, **י)** שם כז. לעיל ד. וש"נ, **כ)** עירובין קד., **ל)** לעיל כח. לא:, **מ)** [לעיל כט: לקמן סה. מנחות יב: י. ירושל' פסחים שם ה"ג, **נ)** [לקמן קד:] ירושל' יומא פ"ו ה"ו, **ס)** חולין קכא., **ע)** בהרבה מקומות מצינו דנקט האי לישנא גבי זכרים, עי' זבחי אפרים. ואולי כוונת רש"י לליישנא דמוקדשין בנו"ן, ע"ד הם והן.. **פ)** [לקמן עח.], **צ)** ת"כ צו פי"ב הט"ו.

הגהות הב"ח

(**א**) רש"י ד"ה לא נתפגל וכו' ושליל עצמו נמי לא: (**ב**) ד"ה מאי לאו וכו' כי אורמייהו באכילת:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה פיגל בזבח וכו' וע"ב שייך נותר בשליל. קשה לי הא להדיא קתני בברייתא דשמעתין ואין חייבים עליהם משום נותר וכדמוכ"ס ספק דחייב משום נותר. ומצאתי במרכבת המשנה לתיכך דסבירא ליה להרמב"ם דבמה דאמר רבא אף אין שליל ושליא חייבים. ה"ה בחייב משום נותר ומומת. ומוכח דמתני' פליג אברייתא. אבל תוס' בשמעתין ד"ה הא שליל לא נתפגל ע"ב. גם שם נימא כך לתלי הולכך לדחוק ברייתא דת"כ הא י"ל דהך ברייתא סברה כתנאי וברייתא דסוגיין דאין חייבים משום נותר. וגם פשטא דדברי תוס' דת"ל לומר כלל דליכא חייב בנותר. ולא הזכירו כלל מברייתא דסוגיין וע"ש:

שינויי נוסחאות

א] והא גופיה (כי"צ), וכרש"י לגליעו: **ב]** זריזין הן, אי זריזין הן אמאי אשתפיך, אגב דזריזין עבדיון הייא ומשתפיך (כי"מ ור' ב' ועוד. וכעי"ז בפסחים): **ג]** בנפש יכפר (*ש"מ, גליון): **ד]** בכי"ל ל' במקום קרוי דם, אינם מכפר. וכ"כ בפסחים סה: ובכריתות (דק"ס): **ה]** ל"ל דתניא (הגרי"ב): **ו]** ל"ל ותניא (הגרי"ב): **ז]** הכל והקטיר המזבחה כל"ל (ש"מ): **ח]** גילסת רלב"ד בס"כ פ' לו ספי"כ פיגל בעוף נתפגל המוראה (מלקוטי הלכות): **ט]** נתפגלה מוראה במוראה לא נתפגל אלל, נמחק. ול"ל ומוראה לא נתפגל הזבח פיגל בזבח נתפגל אלל ומוראה (הגר"א). ועי' קרן אורה מע"כ כזה: **י]** האמה (*ש"מ): **יא]** מטושטשין כו' כל"ל (ש"מ, כתה"י): **יב]** ל"ל בזבח (גליון, וכ"ה בדפה"י ועי' דק"ס): **יג]** דאכלי ליה (כי"י): **יד]** בכי"פ נוסף אע"ג דלאו בני אכילה נינהו שהרי דינן לשרוף: **טו]** דאמר יש מתפגל כל"ל (כי"י): **טז]** כהילכתו (כתה"י): **יז]** ל"ל נמי לא מהניא בהו דאמתחשבת (צ"ק, ק"נ): **יח]** עצמן קאמרי כל"ל (ב"ש, כי"י). וככי"פ מאי לאו הא דפליגי רבנן ואמרי פיגול נוהג בפרים עצמן קאמרי וכו': **יט]** אכילתו אלמא בבשר פרים

(**ה**) [שבת כ. וש"נ] ירושל' שקלים פ"ב ה"ב וספ"ד, ועי' מע"ש פ"ג ה"ב, פסחים פ"ב ה"ז ע"ש ה"ח, חגיגה פ"ג ה"א וה"ג, **ו)** [תוספ' פ"ב דכריתות הי"ב פסחים סה. חולין עד: כריתות ד: ע"ש], **ז)** ירושל' פסחים פ"ח ה"ח, **ד)** [פסחים סה. כריתות כב.], **ח)** [לקמן לו. עח. עט. פסחים סה: מנחות כב. חולין פז: נדה עח:], **ו)** [פסחים סה:] מו